

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 grudnia 2022r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	sędzia Piotr Witkowski
Protokolant:	Marta Majewska-Wronowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 28 grudnia 2022r. w Suwałkach

sprawy **O. T.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

przy udziale (...) Sp. z o.o.

o ustalenie

w związku z odwołaniami O. T.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 13 kwietnia 2022r. znak (...) - (...)

i z dnia 14 czerwca 2022 r. znak (...) - (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 14 czerwca 2022r. znak (...) - (...) i ustala, że O. T. nie podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą, będąc współnikiem jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością od dnia 12 czerwca 2012r. do dnia 9 lipca 2020r.;

2. zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 13 kwietnia 2022r. znak (...) - (...) i stwierdza, że O. T., jako pracownik u płatnika składek (...) sp. z o.o. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 22 grudnia 2014r.

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. decyzją z dnia 13.04.2022r. stwierdził, że O. T. jako pracownik u płatnika składek (...) Sp. z o.o. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od 1.10.2014r. do 9.07.2020r.

W uzasadnieniu wskazał, że w Krajowym Rejestrze Sądowym – Rejestrze Przedsiębiorców wpisano w dniu(...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością pod nazwą (...) Sp. z o.o. pod numerem (...). Spółka nie posiada rady nadzorczej, organami Spółki są zarząd i zgromadzenie współników. Zgodnie z wpisem z (...). współnikami Spółki

byli P. T. (...) udziałów o łącznej wartości (...) zł, stanowiące współwłasność małżeńską majątkową z O. T.) oraz O. T. (...) udziałów o łącznej wartości (...) zł, stanowiące współwłasność małżeńską majątkową z P. T.), kapitał Spółki wynosił (...) zł. Na podstawie wpisu z 6.06.2017r. P. T. posiadał (...) udziałów o łącznej wartości (...) zł, stanowiące współwłasność małżeńską majątkową z O. T.. O. T. również posiadała (...) udziałów o łącznej wartości (...) zł, stanowiące współwłasność małżeńską majątkową z P. T., kapitał Spółki wynosił (...) zł. Zgodnie z wpisem z (...) umową darowizny z 10.07.2020r. O. T. zbyła (...) udziałów na rzecz P. T.. Funkcję prezesa zarządu Spółki pełnił G. B.. Siedziba Spółki mieści się przy ul. (...), (...)-(...) E..

Z dniem tymczasem 1.03.2003r. wspólnicy spółek jednoosobowych z ograniczoną odpowiedzialnością zostali uznani w art. 8 ust. 6 pkt. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych za osoby prowadzące pozarolniczą działalność. W związku z tym wspólnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, zgodnie z przytoczonymi przepisami ustawy systemowej, podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym jako sobą prowadząca pozarolniczą działalność. Z chwilą objęcia wszystkich udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, automatycznie wygasa stosunek pracy.

Zatem O. T. z mocy samego prawa podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym jako sobą prowadząca pozarolniczą działalność, będąc wspólnikiem jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, tj. od dnia, w którym objęła wszystkie udziały w Spółce (...) Sp. z o.o.

Z wyjaśnień natomiast płatnika składek wynika, że O. T. w dniu 1.10.2014r. została zatrudniona w Spółce na stanowisku specjalisty do (...). Umowę o pracę podpisał z nią w imieniu Spółki G. B. – prezes zarządu (...) Sp. z o.o. Do obowiązków pracowniczych O. T. należało pozyskiwanie nowych klientów i dbanie o dotychczasowych, branie udziału w targach, wystawach i konferencjach branżowych, gdzie reprezentuje firmę, przygotowywanie materiałów promocyjnych, nadzór nad sporządzanymi ofertami, negocjowanie warunków umów.

Stosunku jednak prawnego łączącego O. T. ze Spółką (...) Sp. z o.o. od 1.10.2014r. do 9.07.2020r. nie można zakwalifikować prawnie jako stosunku pracy. Zgodnie bowiem z art. 22 § 1 kp, przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudnienia pracownika za wynagrodzeniem.

O. T. od 12.06.2012r. do 9.07.2020r. jest wspólnikiem spółki posiadającym 100% udziałów, z mocy samego prawa nie podlega więc ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, niezależnie od tego, jakie czynności faktycznie w spółce wykonywała. Z mocy ustawy posiadanie statusu takiego wspólnika wyłącza zawieranie umowy o pracę z własną spółką.

W odwołaniu od tej decyzji O. T. wniosła o jej zmianę poprzez stwierdzenie, że podlega od 1.10.2014r. do 9.07.2020r. obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu z tytułu zatrudnienia w spółce (...) Sp. z o.o. na podstawie umowy o pracę.

Wskazała, że w dniu 1.10.2014r. zawarła umowę o pracę na czas nieokreślony ze Spółką w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku specjalisty do (...). Do jej obowiązków, zgodnie z treścią zawartej umowy, należało pozyskiwanie nowych klientów i dbanie o dotychczasowych, branie udziału w targach, wystawach i konferencjach branżowych, gdzie reprezentuje firmę, przygotowywanie materiałów promocyjnych, nadzór nad sporządzanymi ofertami, negocjowanie warunków umów. Nie było to stanowisko kierownicze. Wykonywała polecenia dyrektora generalnego Spółki, tj. S. P.. Nie wykonywała żadnych funkcji zarządczych w Spółce. Tak jak to zostało wykazane, w spornym okresie była udziałowcem. Posiada udziały stanowiące współwłasność małżeńską z P. T.. Nie miała jednak pełnomocnictwa do reprezentowania bądź zarządzania Spółką. Ponadto nie podejmowała żadnych decyzji dotyczących funkcjonowania Spółki. Jedynymi decyzjami, które podejmowała, to zatwierdzenie sprawozdania finansowego na koniec roku, zgodnie z przepisami, i udzielenie absolutorium dla członków zarządu.

Organ rentowy niewłaściwie też przyjął, że w stosunku prawnym łączącym ją ze Spółką brak było pracowniczego podporządkowania. Ten element stosunku pracy występował, gdyż podlegała nie sobie samej, tylko dyrektorowi generalnemu, bądź G. B. jako prezesowi zarządu. Nie dochodziło do krzyżowania się jej kompetencji jako współnika z kompetencjami pracownika. Organ nie dostrzegł faktu, że będąc współnikiem, powierzyła funkcje członków zarządu zupełnie innym osobom: G. B. pełniącemu funkcję prezesa zarządu i S. P. – członkowi zarządu. Sama nie pełniła żadnych funkcji zarządczych. Nie wydawała żadnych poleceń prezesowi zarządu, nie była umocowana do prowadzenia spraw Spółki i reprezentowania jej na zewnątrz. Jednocześnie – jak zostało wyżej podkreślone – bezpośrednio podlegała dyrektorowi generalnemu, a w dalszej kolejności prezesowi Spółki, i wykonywała polecenia w ramach świadczenia pracy na podstawie stosunku pracy na rzecz Spółki, w której była zatrudniona. Dyspozycja art. 22 § 1 kp została zatem ściśle wykonana, albowiem praca była wykonywana pod nadzorem i kierownictwem pracodawcy reprezentowanego przez G. B. – prezesa zarządu. W konsekwencji funkcja „właściciela kapitału” została oddzielona od funkcji zarządcy. Nie miała żadnego wpływu (formalnego lub nieformalnego) na zarządzanie Spółką. Funkcję zarządcy wykonywał G. B. jako prezes zarządu wraz z drugim członkiem zarządu.

Podkreśliła, że aby mógł powstać stosunek pracy pomiędzy spółką a współnikiem, prowadzenie spraw spółki powinno zostać powierzone innej osobie, której współnik – jako pracownik wykonawczy – byłby w pracy podporządkowany. Dopuszczalność takiej formy zatrudnienia jedyne go współnika została potwierdzona w wyroku Sądu Najwyższego z 12.05.2000r., sygn. akt II UKN 546/99. Wobec powyższego zdołała oddzielić funkcję współnika spółki od funkcji zarządcy, którą sprawowała inna osoba – G. B. jako prezes zarządu, co niewątpliwie wynika z danych pozyskanych z Krajowego Rejestru Sądowego, którymi dysponował organ.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację z zaskarżonej decyzji.

Decyzją z dnia 14.06.2022r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. stwierdził, że O. T. podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność, będąca współnikiem jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością od 12.06.2012r. do 9.07.2020r.

W uzasadnieniu wskazał, że z danych pozyskanych z Krajowego Rejestru Sądowego ustalono, że od 12.06.2012r. do 9.07.2020r. O. T. wraz z P. T. posiadali 100% udziałów stanowiących współwłasność małżeńską majątkową w kapitale zakładowym Spółki (...) Sp. z o.o. (nr KRS (...)) wynoszącym (...) zł. Na podstawie umów sprzedaży zawartych pomiędzy O. T. a P. T. a spółkami (...) Sp. z o.o. i (...) Sp. z o.o. O. T. nabyła wszystkie udziały o łącznej wartości (...) zł. Wysokość kapitału zakładowego Spółki wynosiła (...) zł. Potwierdzone to zostało aktami notarialnymi z 12.06.2012r. Repertorium A nr (...) i Repertorium A nr (...). Na podstawie wpisu z 6.06.2017. O. T. posiadała (...) udziałów o łącznej wartości (...) zł, stanowiące współwłasność małżeńską majątkową z P. T., który również posiada (...) udziałów o łącznej wartości (...) zł, stanowiące współwłasność małżeńską majątkową. Kapitał Spółki wynosił (...) zł. Zgodnie z umową darowizny z 10.07.2020r. O. T. darowała P. T. (...) udziałów o łącznej wartości (...) zł, stanowiące współwłasność małżeńską majątkową z P. T..

Tymczasem na podstawie dokumentów zewidencjonowanych w Zakładzie ustalono, że O. T. nie dokonała zgłoszenia siebie do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności jako współnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz nie przekazała dokumentów rozliczeniowych z zadeklarowanymi podstawami wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt. 5 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność.

W myśl art. 12 ust. 1 wskazanej ustawy, obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu podlegają osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Zgodnie z art. 8 ust. 6 pkt. 4 w/w ustawy, za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność uważa się wspólnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

W związku z powyższym, z mocy obowiązującego prawa O. T. podlega od 12.06.2012r. do 9.07.2020r. obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność, będąca wspólnikiem jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, czyli od dnia, w którym – zgodnie z umowami sprzedaży udziałów – nabyła wszystkie udziały stanowiące współwłasność małżeńską majątkową z P. T. w (...) Sp. z o.o. do 9.07.2020r., tj. do dnia podpisania umowy darowizny (...) udziałów na rzecz P. T..

W odwołaniu od tej decyzji O. T. wniosła o jej zmianę poprzez stwierdzenie, że nie podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność będąca wspólnikiem jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością od 12.06.2012r. do 9.07.2021r.

Podtrzymywała w całości swoje stanowisko zaprezentowane w odwołaniu od decyzji z 13.04.2022r., podnosząc, że nie mogła podlegać obowiązkowo ubezpieczeniom jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność, będąc wspólnikiem spółki z o.o. (...), gdyż podlegała obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu zawartej z tą Spółką w dniu 1.10.2014r. umowy o pracę.

Ponadto z ostrożności procesowej podnosiła zarzut przedawnienia należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne. Nieopłacone składki na ubezpieczenia społeczne przedawniają się bowiem po upływie pięciu lat, licząc od dnia ich wymagalności.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy również wniósł o jego oddalenie, powołując się na argumentację z zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy w Suwałkach ustalił i zważył, co następuje:

Odwołanie od decyzji z dnia 14.06.2022r. należało uznać za uzasadnione w całości, zaś od decyzji z dnia 13.04.2022r. uznać za uzasadnione praktycznie w całości.

Odnosząc się w pierwszym rzędzie do odwołania od decyzji z dnia 14.06.2022r., to wskazać należy, że odwołująca się nie była jednoosobowym wspólnikiem spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (...). W zaistniałym stanie rzeczy w spornym okresie czasu od 12.06.2012r. do 9.07.2020r. za takiej jej uznać nie można było. Udziałowców bowiem w tej spółce było dwóch, ona sama i jej mąż. Fakt ich wspólności małżeńskiej nie tworzy formy jednoosobowego wspólnika w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością. Zawsze bowiem w spółce udziałowcami pozostają dwie osoby (zobacz: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22.10.2019r., I UK 233/18). Spółka zatem (...) była dwuosobowa. O. T. nie mogła więc z mocy art. 8 ust. 6 pkt. 4 w zw. z art. 6 ust. 1 pkt. 5 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych podlegać obowiązkowym ubezpieczeniom, jako że nie była jednoosobowym wspólnikiem spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, jaką była spółka (...).

O. T. mogła ewentualnie podlegać, jak to wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 3.07.2019r., II UK 24/18, obowiązkowym ubezpieczeniom z mocy art. 8 ust. 6 pkt. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, gdyby posiadała część udziałów zapewniającą jej prawo do samodzielnego decydowania o wynikach zgromadzenia wspólników i niemal wyłączne prawo do zysku oraz kiedy – wskutek pełnienia funkcji jednoosobowego zarządu – miała nieskrępowaną możliwość samodzielnego decydowania o bieżącej działalności spółki. Podobnie wypowiedział się Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 5.03.2020r., III UK 36/19. Jak natomiast O. T. wykazała, co zresztą wynika z dokumentacji zebranej w sprawie, nie miała takiej części udziałów, która zapewniałaby jej prawo do samodzielnego decydowania o wynikach zgromadzenia wspólników i zapewniałaby jej niemal wyłączne prawo do zysku (posiadała bowiem tylko 50% udziałów i taki sam procent od zysku). Nie pełniła też żadnej funkcji w zarządzie.

W sprawie natomiast uznać należało, że O. T. podlegała obowiązkowym ubezpieczeniom jako pracownik (...) Sp. z o.o. Zawarła bowiem z tą Spółką w dniu 1.10.2014r. umowę o pracę i pracę na rzecz Spółki świadczyła.

Rzeczywiste świadczenie przez nią pracy na rzecz Spółki potwierdzili przesłuchani w sprawie świadkowie: G. B. – prezes zarządu Spółki, S. P. – członek zarządu Spółki i jej dyrektor generalny oraz O. S. – pracownik Spółki, (...). Z ich zeznań w jednoznaczny sposób wynikało, że O. T. faktycznie świadczyła pracę na rzecz Spółki w zakresie pozyskiwania nowych klientów i dbania o dotychczasowych, brania udziału w targach, wystawach i konferencjach branżowych, gdzie reprezentuje firmę, przygotowywania materiałów promocyjnych, nadzoru nad sporządzanymi ofertami, negocjowania warunków umów. Nie było to stanowisko kierownicze. Wykonywała polecenia dyrektora generalnego Spółki, tj. S. P.. W bezpośrednim przesłuchaniu Sąd nie znalazł powodów, aby tym świadkom odmówić wiary. Ich zeznania były zbieżne i nienasuwające wątpliwości co do swojej wiarygodności. Przedstawione akta osobowo-pracownicze też nie budziły wątpliwości co do swej wiarygodności. Przedłożone zaś delegacje wyjazdu potwierdzały zeznania świadków, że O. T. przede wszystkim pozyskiwała klientów i dbała o dotychczasowych na terenie Ukrainy. Nie było zatem powodów, aby nie uznać, że świadczyła pracę na rzecz Spółki. Nie ma przepisu zabraniającego świadczenia pracy na rzecz Spółki, której jest się współnikiem, w sytuacji, kiedy drugim współnikiem jest mąż, a członkiem zarządu tej Spółki – były zięć. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 20.08.2019r. II UK 74/18 dopuścił możliwość wsparcia udzielonego jednoosobowemu współnikowi spółki z ograniczoną odpowiedzialnością przy prowadzeniu spraw spółki przez bliską mu osobę pozostającą z nim we wspólnym gospodarstwie domowym, w ramach umowy o pracę. Zatem, jeżeli tak dalece Sąd Najwyższy dopuszcza możliwość wsparcia osób bliskich przy prowadzeniu spraw spółki, to zaistniałe uwarunkowania rodzinne w Spółce (...) nie mogą stać na przeszkodzie uznaniu, że O. T. świadczyła pracę na rzecz tej Spółki pod kierownictwem byłego zięcia S. P..

Mając to na uwadze należało więc uznać odwołanie od decyzji z dnia 13.04.2022r. też za uzasadnione. Sąd tylko zmodyfikował żądanie stwierdzenia podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom od dnia 22.12.2014r. Od tej bowiem daty O. T. uzyskała zgodę (...) na pracę w Polsce.

Z tych wszystkich względów Sąd, na mocy art. 477¹⁴ § 2 kpc, zmienił zaskarżone decyzje i orzekł jak w wyroku.

PW/mmw